

Sygn. akt I ACa 33/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Uznańska
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik SSA Barbara Baran (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w C.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 7 października 2015 r. sygn. akt I C 397/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1.800 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Barbara Baran SSA Elżbieta Uznańska SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I ACa 33/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem w sprawie z powództwa J. Z. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w C. Sąd Okręgowy w Kielcach pozbawił częściowo wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B.w dniu 10 lipca 2000 r. w sprawie I Nc 22/00, zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 26 września 2000 r., któremu postanowieniem z dnia 27 czerwca 2008 r. nadano klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego jako następcy prawnego (...) sp. z o.o. w N.. Pozbawienie nastąpiło w zakresie kwoty 14 760,60 zł, stanowiącej odsetki ustawowe za okres od 12 listopada 2002 r. do 14 maja 2004 r. od kwot szczegółowo wymienionych w wyroku.

W pozostałym zakresie powództwo uległo oddaleniu. Sąd zasądził także od powoda na rzecz strony pozwanej 2 492,47 zł tytułem kosztów procesu i nakazał pobrać od strony pozwanej 665,05 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd ustalił, że Sąd Rejonowy w Busku Zdroju nakazem zapłaty z 10 lipca 2000 r. sygn. I Nc 22/00 nakazał, by powód zapłacił (...) sp. z o.o. w N. kwotę 73 595,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot: 16 921,43 zł od 10 marca 1999 r., 16 546,58 złotych od 1 maja 1999 r., 16 542,50 zł od 8 maja 1999 r., 14159,10 zł od 12 marca 1999 r., 12 161,17 zł od 13 maja 1999 r. Odpis nakazu zapłaty został doręczony J. Z. w dniu 13 lipca 2000 r.

W dniu 26 września 2000 r. (...) sp. z o. o. w N. złożyły wniosek o nadanie temu nakazowi klauzuli wykonalności, co nastąpiło tego samego dnia. Tytuł wykonawczy został doręczony Zakładom w dniu 4 października 2000 r. Na podstawie tego tytułu (...) sp. z o. o. w N. złożyły w dniu 13 października 2000 r. do Komornika Sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w B. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne zostało w tej sprawie umorzone postanowieniem wydanym w dniu 7 października 2002 r. na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. Odpis postanowienia doręczono pełnomocnikowi wierzyciela w dniu 12 listopada 2002 r.

W dniu 15 maja 2007 r. (...) sp. z o. o. w C. złożyły do Sądu Rejonowego w B. wniosek o nadanie klauzuli wykonalności w/w nakazowi zapłaty na swoją rzecz z racji następstwa prawnego po (...) Zakładach (...). Postanowieniem z 27 czerwca 2008 r. klauzula taka została nadana. Tytuł wykonawczy został doręczony wierzycielowi w dniu 8 września 2008 r.

Z dniem 18 czerwca 2007 r. (...) S.A. w C. zmieniły firmę na (...) Spółka Akcyjna w C..

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego (...) S. A. w C. złożyły w dniu 17 października 2009 r. wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L.M. K. i postępowanie egzekucyjne prowadzone było pod sygnaturą akt Km 2367/09. Zostało ono umorzone wobec bezskutecznej egzekucji postanowieniem z 28 czerwca 2010 r.

W dniu 17 kwietnia 2013 r. (...) S. A. w C. ponownie złożył wniosek egzekucyjny do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. J. J.. Postanowieniem wydanym w dniu 25 czerwca 2014 r. komornik ten uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę do dalszego prowadzenia Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w K.J. K..

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest częściowo zasadne.

Żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci przedmiotowego nakazu zapłaty opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz następcy prawnego w zakresie ustawowych odsetek w kwocie 101 465,16 zł oparte jest wyłącznie na zarzucie przedawnienia tych odsetek. Sąd dokonał analizy art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i wskazał, że przepis ten ma zastosowanie również w sytuacji, gdy roszczenie nie może być egzekwowane na skutek przedawnienia (zdarzenie materialnoprawne powodujące niemożność egzekwowania zobowiązania).

Sformułowany przez powoda zarzut przedawnienia odsetek, skutkujący częściowym pozbawieniem wykonalności zwalczanego tytułu wykonawczego jest częściowo zasadny, ale powód oparł się na dwóch błędnych założeniach. Po pierwsze wnosił o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie odsetek ustawowych za okres od 10 marca 1999 r. do 11 października 2006 r. twierdząc, że w przypadku tych odsetek termin przedawnienia na podstawie art. 125 § 1 zd. 2 k.c. wynosi trzy lata. Zgodnie natomiast z treścią art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenie okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Utrwalony jest przy tym pogląd, prezentowany również przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie, że trzyletniemu przedawnieniu ulegają stwierdzone wyrokiem (nakazem zapłaty) roszczenia o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku; określony w art. 125 § 1 k.c. dziesięcioletni termin przedawnienia ma zastosowanie do stwierdzonych wyrokiem roszczeń o odsetki za opóźnienie wymagalnych w chwili uprawomocnienia się wyroku (nakazu zapłaty). Nie ma przy tym znaczenia, czy odsetki wymagalne w chwili uprawomocnienia się orzeczenia były

dochodzone w postaci skapitalizowanego roszczenia odsetkowego za zamknięty okres, czy też bez ich kapitalizowania w formie żądania ich zasądzenia za otwarty okres. Cezurę stanowi dzień prawomocności orzeczenia. W tym kontekście Sąd Okręgowy podkreślił, że odpis nakazu zapłaty w sprawie I Nc 22/00 został doręczony powodowi w dniu 13 lipca 2000 r. Powód mógł wnieść od tego nakazu zarzuty w terminie tygodniowym (art. 491 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2000 r.). Ostatnim dniem do wniesienia zarzutów był 20 lipca 2000 r. a dniem uprawomocnienia się nakazu zapłaty - 21 lipca 2000 r. Trzyletniemu terminowi przedawnienia podlegają zatem odsetki wymagalne po tym dniu, a więc od 22 lipca 2000 r., zaś wcześniej wymagalne - terminowi dziesięcioletniemu.

Po drugie błędne było twierdzenie, że przedawnieniu uległy odsetki wymagalne do 11 października 2006 r. Twierdzenie to oparto na wadliwym założeniu, że pierwszą czynnością wierzyciela, która doprowadziła do przerwania biegu przedawnienia, było złożenie przez pozwanego w dniu 12 października 2009 r. wniosku egzekucyjnego w celu prowadzenia egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L.(...) Tymczasem bieg przedawnienia został przerwany przez złożenie przez wierzyciela w dniu 26 września 2000 r. wniosku o nadanie nakazowi klauzuli wykonalności. Tytuł wykonawczy został doręczony wierzycielowi w dniu 4 października 2000 r. Z art. 124 § 2 k.c. wynika, że w razie przerwania biegu przedawnienia przez czynność w postępowaniu (m.in.) przed sądem, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Nie może być uznany za dzień zakończenia postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności dopiero dzień uprawomocnienia się postanowienia o nadaniu klauzuli. Zwrócić bowiem należy uwagę, że termin do wniesienia zażalenia dla wierzyciela na takie postanowienie biegnie od daty wydania mu tytułu wykonawczego lub postanowienia odmownego, dla dłużnika zaś – od daty doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Wszczęcie egzekucji jest zależne od wierzyciela i w związku z tym to wierzyciel mógłby decydować o tym, czy bieg terminu przedawnienia zacznie biec na nowo, czy też nie. Z tego względu zastosowanie znajdzie odpowiednio stosowany art. 120 § 1 zd. 2 k.c., zgodnie z którym jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonych czynności przez uprawionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenia stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Takim terminem jest zaś dzień uzyskania tytułu wykonawczego, czyli 4 października 2000 r.

Do kolejnego przerwania biegu przedawnienia doszło wskutek złożenia przez wierzyciela w dniu 13 października 2000 r. do Komornika Sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w B.wniosku o wszczęcie postępowanie egzekucyjnego. Postępowanie to zostało w tej sprawie umorzone postanowieniem z 7 października 2002 r. na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. w związku z bezskutecznością. Odpis postanowienia został w dniu 13 listopada 2002 r. doręczony pełnomocnikowi wierzyciela, któremu przysługiwał tygodniowy termin na złożenie skargi na to postanowienie. Ostatnim dniem, w którym możliwe było złożenie skargi był zatem 20 listopada 2002 r., dzień później postanowienie stało się prawomocne i zaczął bieg na nowo termin przedawnienia. Samo umorzenie postępowania w sprawie egzekucyjnej nie niweczy jednak skutków złożenia wniosku egzekucyjnego i przerwania biegu przedawnienia (szczególnie na wypadek bezskuteczności egzekucji) – skutek taki (zniweczenia) ma jedynie miejsce w razie umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela.

Do kolejnego przerwania biegu terminu przedawnienia doszło na skutek złożenia w dniu 15 maja 2007 r. przez (...) sp. z o. o. w C. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty na rzecz tych Zakładów, jako następcy prawnego poprzedniego wierzyciela. Również taki wniosek - o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego w trybie art. 788 k.p.c. - przerywa bieg terminu przedawnienia.

Sąd uznał więc, że uległy przedawnieniu odsetki ustawowe w spełnieniu świadczenia za okres od 21 listopada 2002 r. do 14 maja 2004 r. Jak wspomniano wyżej, ponownie bieg przedawnienia rozpoczął się 21 listopada 2002 r., a skoro wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy został złożony w dniu 15 maja 2007 r., to biorąc pod uwagę trzyletni termin przedawnienia oraz specyfikę odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia głównego, które stają się one wymagalne za każdy dzień opóźnienia i odpowiednio podlegają oddzielnemu przedawnieniu, należy stwierdzić, że końcową datą okresu, za który uległy one przedawnieniu jest 14 maja 2004 r.

Później doszło jeszcze dwukrotnie do przerwania biegu przedawnienia i nie nastąpiło przedawnienie odsetek w zakresie szerszym niż wskazany. Postępowanie wywołane złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na

rzecz następcy zostało zakończone doręczeniem wierzycielowi tytułu wykonawczego w dniu 8 września 2008 r. Na podstawie tego tytułu wykonawczego pozwany złożył w dniu 12 października 2009 r. wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L. (sygn. akt Km 2367/09). Postępowanie w tej sprawie zostało umorzone wobec bezskutecznej egzekucji w dniu 28 czerwca 2010 r. Następnie 17 kwietnia 2013 r. (...) S. A. w C. złożył wniosek egzekucyjny do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. Postanowieniem z 25 czerwca 2014 r. Komornik Sądowy ten uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę do dalszego prowadzenia Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w K.

Za okres od 21 listopada 2002 r. do 14 maja 2004 r. kwoty odsetek ustawowych wynoszą razem 14 760,60 zł.

Mając to na uwadze Sąd pozbawił wykonalności przedmiotowy tytuł wykonawczy w zakresie określonym w wyroku. O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu i zasadę kosztów niezbędnych i celowych oraz art. 100 k.p.c., statuujący zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu, biorąc pod uwagę, że żądanie zostało uwzględnione w 14,54 %.

Na podstawie art. 113 ust. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego kwotę 665,05 zł tytułem brakujących kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok w części i podnosząc, że przedawnieniu uległy także odsetki od wskazanych w wyroku kwot za okres od 22 lipca 2000 r. do 20 listopada 2002 r. Skapitalizowana kwota tych odsetek wynosi 43 406,08 zł, co stanowi wartość przedmiotu zaskarżenia. Apelujący zarzucił, że nie został uwzględniony art. 124 § 1 k.c. (rozpoczęcie biegu przedawnienia na nowo), zatem ostatecznie odsetki ustawowe wymagalne od dnia 22 lipca 2000 r. do 20 listopada 2002 r. uległy przedawnieniu.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji i zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna.

Wobec faktu, że nie są kwestionowane ustalenia faktyczne sądu I instancji – poczynione zresztą w oparciu o niekwestionowane przez strony dokumenty - oprzeć się należy na ustaleniach tego sądu, który szczegółowo wskazał daty poszczególnych czynności wierzycieli, jak również daty, w których uprawomocniały się poszczególne orzeczenia.

Apelujący kwestionuje jedynie niewłaściwe jego zdaniem wnioski sądu w przedmiocie zakresu, w jakim przedawnieniu uległa część odsetek. Jego zdaniem oprócz okresu wskazanego przez sąd (od 21 listopada 2002 r. do 14 maja 2004 r.), odsetki uległy przedawnieniu także za okres wcześniejszy, tj. od 22 lipca 2000 r. do 20 listopada 2002 r. i opiera swoje twierdzenie na treści art. 124 § 1 k.c.

Stanowisko to jest błędne a apelujący źle odczytał lub nie wziął pod uwagę argumentacji, zawartej przez sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Odwołując się do tejże argumentacji (która jest prawidłowa i jest podzielana przez Sąd Apelacyjny) powtórzyć należy, że istnieje cały katalog czynności, które przerywają bieg przedawnienia. Dla powoda taką czynnością (co wynika z treści apelacji) jest niewątpliwie złożenie przez aktualnego wierzyciela (pозwanego) wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na jego rzecz (wniosek z 15 maja 2007 r.). W tym zakresie stanowisko apelującego jest zbieżne ze stanowiskiem Sądu I instancji (nota bene nowe stanowisko apelującego różni się od jego stanowiska prezentowanego wcześniej, kiedy twierdził on, iż do przerwy biegu przedawnienia doszło dopiero wskutek złożenia wniosku do komornika w dniu 12 października 2009 r.). Z faktu przerwania biegu przedawnienia tym wnioskiem wynika skutek, o jakim pisał sąd: przedawnieniu uległy odsetki, dla których końcową datą okresu, za który uległy przedawnieniu jest 14 maja 2004 r.

Jeśli chodzi o okres wcześniejszy, stanowisko apelującego jest błędne. Jak bowiem prawidłowo wskazał sąd, bieg przedawnienia był przerywany niejednokrotnie. Pierwszy raz złożeniem wniosku przez poprzedniego wierzyciela o nadanie nakazowi klauzuli wykonalności (wniosek z 26 września 2000 r.), następnie złożeniem przez tegoż wierzyciela wniosku egzekucyjnego do komornika (wniosek z 13 października 2000 r.). W konsekwencji złożenia

pierwszego z wymienionych wniosków (o klauzulę wykonalności) przedawnienie nie biegło do dnia 4 października 2000 r. (trwało bowiem postępowanie o nadanie klauzuli). Po kolejnym przerwaniu biegu przedawnienia wniesieniem drugiego z wymienionych wyżej wniosków postępowanie trwało do chwili prawomocności postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego a przedawnienie rozpoczęło bieg na nowo w dniu 21 listopada 2002 r. Zwrot "biegnie na nowo" oznacza, że biegnie na nowo - od początku - termin przedawnienia przewidziany dla określonego roszczenia majątkowego, przy czym nie bierze się pod uwagę dotychczasowego (do przerwy) upływu terminu przedawnienia. Wspomniany wyżej dodatkowy efekt wstrzymania początku nowego biegu przedawnienia do czasu zakończenia postępowania wynika z treści § 2 art. 124 k.c., jeśli przerwanie przedawnienia nastąpiło w warunkach tego przepisu.

Istotne jest także, że umorzenie postępowania egzekucyjnego nastąpiło na skutek bezskuteczności egzekucji, a w takim wypadku nie dochodzi do zniweczenia skutków przerwy biegu przedawnienia wywołanej wnioskiem o wszczęcie egzekucji.

Tak więc stanowisko Sądu I instancji jest prawidłowe.

Apelacja jako bezzasadna uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. a o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

SSA Barbara Baran SSA Elżbieta Uznańska SSA Józef Wąsik